

پرورش کرم خاکی خانگی طعمه ای مناسب برای ماهیگیری

گردآورندگان:

متین شکوری - فرشیده حبیبی
(کارشناسان پژوهشکده اکولوژی دریای خزر)

تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی
زمستان ۱۳۹۹

مقدمه:

این کرم از زمان های قدیم به عنوان طعمه ای خوشخوراک و جادویی برای صید انواع ماهی ها استفاده می شد که از غذاهای زنده با پروتئین مناسب بوده و بسیاری از ماهیان با دیدن آن هیجان زده می شوند.

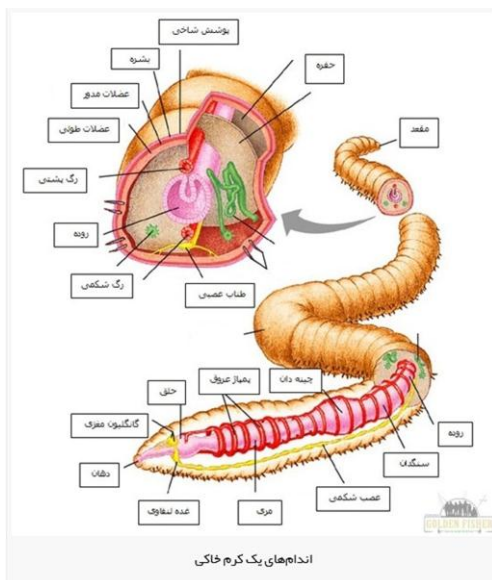
معرفی کرم خاکی:

کرم های خاکی از شاخه "آنلیدا" بوده و دارای ۱۰ هزار گونه شناسایی شده هستند. کرم خاکی جزء شاخه کرم های حلقوی، رده کم تاران و جانوری همافروdit است. از نظر پیشینه تاریخی، کرم های خاکی در حدود ۶۰۰ میلیون سال پیش به وجود آمده و از آن زمان تا حال شاهد تکامل گونه های مختلف گیاهی و جانوری بوده اند.

کل ظاهری این موجودات در طی این مدت تغییر چندانی پیدا نکرده و هم اکنون نیز بین گونه های مختلف آن ها از این نظر تفاوت قابل توجهی به چشم نمی خورد. کرم ها جانورانی استوانه ای و لوله ای شکل هستند که بدن آن ها از تعداد زیادی حلقه تشکیل شده است. تعداد حلقه ها و طول کرم های خاکی در گونه های مختلف متفاوت است. تعداد این حلقه ها در دامنه ای از ۸۰ تا ۱۹۰ تغییر می کند.

آخرین حلقه، حلقه مقعدی نام دارد و در حلقه اول دهان قرار دارد که عمل گرفتن و فرو بردن غذا را بر عهده دارد. اندازه کرم خاکی از ۲۳ تا ۲۱۰ میلی متر متغیر است. حلقه خاصی بر روی حلقه های کرم خاکی وجود دارد به نام کلیتیلوم (Clitellum) یا حلقه جنسی که علامت بلوغ آن بوده و در

قسمت جلویی بدن قرار دارد و جفتگیری از طریق آن صورت می گیرد. بر خلاف دیگر حلقه های بدن که حاوی موهای سطحی است، بر روی این حلقه، مویی وجود ندارد. ارزش این جانوران در اصلاح خاک، تولید کود از مواد زائد آلی و زباله ها، تغذیه و پرورش طیور است. همچنین فواید درمانی آن ها به دلیل وجود آنزیم های لومبروکیناز و تاثیرشان در تجزیه فیبرین، درمان سرطان و تهیه دارو همگی دلالت بر اهمیت روزافزون این جانوران خاکزی دارد. بررسی های انجام شده روی میزان پروتئین در کرم خاکی نشان می دهد که نسبت پروتئین به وزن خشک ۶۰ تا ۷۰ درصد و مقدار فیبر آن ۵ درصد می باشد.

علاوه بر این مطالعات نشان می دهد که کرم های خاکی نه تنها از لحاظ میزان پروتئین، بلکه از لحاظ نوع اسید آمینه، به خصوص اسید آمینه لیزین، اهمیت زیادی دارد. بنابراین از این

نکاتی که باید به آنها توجه داشت:

۱- در محیط کشت کرم‌ها، فلزات، آلومینیوم، پلاستیک، مواد شیمیایی، روغن‌ها، حلال‌ها، حشره کش‌ها، صابون، رنگ، انواع مرکبات (پرتقال، لیمو، لیمو ترش، گریپ فروت)، پیاز، سیر، غذاهای پرچاشنی و غذاهایی با میزان اسیدیته بالا نباید وجود داشته باشد.

۲- از گیاه خرزهره و دیگر گیاهان سمی و مدفوع سگ و گربه در محیط کشت استفاده نشود، زیرا شرایط مطلوب برای محیط کشت کرم‌خاکی را تغییر می‌دهد.

۳- چنانچه رطوبت محیط بیش از اندازه مورد نیاز باشد، امکان آلودگی محیط به حشرات به وجود می‌آید که برای مبارزه با آن باید از اضافه نمودن آب به محیط خودداری نمود و چند لایه کاغذ مرطوب در بالای بستر قرار داد تا حشرات جذب آن شوند.

۴- کود مرغی تازه به علت میزان زیاد اوره برای کرم‌ها سمی است و باید بعد از پوسانیدن با سایر مواد مخلوط گردد تا قابل استفاده جهت غذای کرم‌خاکی شود، حتی کود گاوی تازه برای کرم‌ها مناسب نمی‌باشد و باید شستشو شده و یا بصورت پوسیده مصرف گردد.

۵- از مخلوط کود حیوانی و بقایای گیاهی تنها در صورتی می‌توان استفاده کرد که به حالت پوسیده یا نیمه پوسیده باشند و مرحله کمپوست شدن را گذرانیده باشند.

pH بستر کشت را به طور منظم بررسی و بین ۶ تا ۸ ثابت نمایید. رطوبت خاک همیشه بین ۱۵ تا ۳۵ درصد باشد و از تابش مستقیم نور خورشید به ظرف پرورشی جلوگیری شود. دمای پرورش بین ۱۸ تا ۲۵ درجه سانتی‌گراد مناسب تولید مثل و تخم‌گذاری کرم‌ها است و پس از چند ماه شما شاهد تولید کرم‌های درشتی خواهید بود که مناسب صید انواع ماهی است.

تغذیه کرم‌های خاکی:

کرم‌های خاکی غذای بسیار غنی را دوست ندارند. برای تغذیه کرم‌ها می‌توان از دورریز آشپزخانه مثل: تفاله چای، میوه‌ها و سبزیجات به صورت له شده استفاده کرد. هرگز از گوشت برای تغذیه استفاده نکنید چون کرم‌های خاکی گوشت‌خوار نیستند و گوشت باعث ایجاد گندیدگی و بوی نامطبوع در ظرف پرورشی خواهد شد. تغذیه کرم‌های خاکی به صورت میانگین ۳ روز یک مرتبه باید انجام شود ولی در زمان تولید مثل به علت نیاز غذایی یک روز در میان باید انجام شود.

جانور به علت داشتن مقدار فراوان پروتئین در ساختار خود می‌توان به‌عنوان غنی‌ترین منبع غذایی برای پرورش جانوران از جمله ماکیان و آبزیان نیز استفاده کرد.

تهیه مولد، جعبه نگهداری و تکثیر کرم خاکی:

در مرحله اول نوع کرمی که انتخاب می‌شود بسیار مهم است. کرم خاکی مولد را می‌توان از مراکز پرورش کرم خاکی (تولیدی کود کمپوست) و یا از خاک‌های تیره و مرطوب باغ‌ها و مزارع تهیه نمود. بسترهای مختلفی برای تکثیر کرم خاکی بستگی به اهداف پرورش، می‌توان تهیه کرد اما برای تولید خانگی بهتر است از جعبه‌های پلاستیکی با ابعاد ۳۰×۳۰×۹۰ استفاده شود.

جعبه دارای درپوش باشد ولی درب جعبه کاملاً بسته نشود و هوا داخل جعبه جریان داشته باشد و از کاهش رطوبت نیز جلوگیری کند. کف جعبه دارای منافذی برای خروج آب اضافی باشد. جعبه باید در مکانی نگهداری شود که دما و نور آن، قابل کنترل باشد.

بستر مناسب تکثیر کرم خاکی:

خاکی که برای تولید استفاده می‌شود بهتر است از خاک همان محیطی باشد که کرم‌های مولد از آن تهیه شده و با شرایط آن سازگار هستند. مقداری خاک اره، برگ پوسیده درختان میوه و کاغذ باطله ریز شده به خاک اضافه و به‌خوبی مخلوط گردد. به منظور هوادهی بهتر محتویات بستر کشت کرم‌های خاکی را به صورت هفتگی بررسی و اقدام به وارونه کردن مواد بستر نمایید.